

ประโยค ป.ธ.๘

แต่ง ชั้นที่ภาษามคธ

สอบ วันที่ ๑๘ มกราคม ๒๕๓๔

จงเก็บข้อความตามที่จะเก็บได้ในข้อความข้างท้ายนี้ แล้วประพันธ์ให้เป็น
คาถาภาษามคธ โดยฉันทลักษณะ ๓ อย่าง ตามถนัด แต่งฉันทอะไร แจ่มชัดไว้ด้วย ฯ

ในชุมนุมชนที่ตั้งเป็นปึกแผ่นในแผ่นดินแห่งหนึ่ง ซึ่งเรียกว่าบ้านเมือง หรือ
ประเทศนี้ จำต้องมีคน ๒ จำพวก คือ คนทำกิน ๑ คนปกครอง ๑ ใน
ครอบครัวยุคหนึ่ง มีแต่คนกินมาก มีคนทำกินน้อย ครอบครัวยุคหนึ่งไม่ช้าก็ถึงความล่มจม
แต่ถ้าช่วยกันหา ช่วยกันกินจึงจะตั้งอยู่ได้ ประเทศก็เหมือนกัน มีคนทำกินน้อย มี
แต่คนคอยกินมากก็ไม่เจริญ มีแต่เสื่อมทราม เหตุนี้ จำพวกคนทำกินจึงเป็นกำลัง
ของประเทศ อีกอย่างหนึ่ง ในครอบครัวยุคหนึ่ง ขาดผู้ใหญ่ ผู้ปกครอง ผู้จะชักนำในทาง
ทำกิน ระวังวิบัติ รักษาความสงบ ครอบครัวยุคหนึ่ง ก็ตั้งอยู่ไม่เป็นสุข ไม่เป็นอันตั้ง
หน้าหากิน มัวเกียจด้วยหวังจะเอาเปรียบกันบ้าง ทะเลาะกันบ้าง เบียดเบียนกันบ้าง
ถ้ามีผู้ใหญ่ควบคุมจึงจะอยู่เป็นปกติ ประเทศก็เหมือนกัน ถ้ามีคนคอยเอาเปรียบไม่
ทำการงาน คอยแย่งผลที่ผู้อื่นเขาหาได้เลี้ยงชีวิต เช่น พวกโจรปล้นหรือลักเล็กขโมย
น้อย มหาชนก็อยู่ไม่เป็นสุข นอนตาไม่หลับ คอยหวาดต่อภัยอันตรายอยู่เป็นนิตย์
ไม่เป็นอันจะทำมาหากินสะดวก เหตุนี้ จึงจำเป็นต้องการจำพวกคนผู้ปกครองด้วย
ในจำพวกหลังนี้ มีพระเจ้าแผ่นดินเป็นหัวหน้า จำพวกคนคอยกินนั้น ไม่เฉพาะแต่
พวกโจรพวกขโมย พวกที่ไม่ทำโรคทรัพย์ให้เกิดได้เอง ต้องรับส่วนเฉลี่ยของผู้อื่นแล้ว
ก็นับเข้าในพวกคนคอยกินทั้งนั้น ที่สุดพวกคนผู้ปกครองเอง มีมากเกินพอดีก็ไม่ควร
เหมือนกัน

เหตุนี้ ท่านผู้เป็นหัวหน้า คือ พระเจ้าแผ่นดินเองก็ดี เจ้ากระทรวงทบวงการ
ผู้ต่างพระเนตรพระกรรณก็ดี จึงได้สอดส่องระวังป้องกัน เพื่อจะให้จำพวกคนคอย

กินน้อยที่สุดตามที่จะเป็นได้ ตั้งแต่ตรวจตราในจำพวกของตนเอง ไม่ให้มีมากเกินไปดี ท่านจับขโมยปราบโจรผู้ร้ายไปลงโทษ ตั้งกฎหมายห้ามกันฉ้อโกงก็เพื่อห้ามกันคนจำพวกนี้ บำรุงการศึกษาเล่าเรียนขึ้นก็เพื่อปลูกความสามารถของคน จะได้เป็นผู้รู้จักหากิน มิฉะนั้น ยังจะเป็นผู้คอยกิน ก็จะได้ทำการอย่างอื่นเป็นการแลกเปลี่ยน ไม่กินเปล่า จัดการพยาบาลคนเจ็บไข้ ก็เพื่อจะรักษาชีวิตและป้องกันความพิการทุพพลภาพของคนทั้งหลาย อีกอย่างหนึ่ง บำรุงการทำมาหากินของคนพวกนอกนี้ เช่น ชูดคลอง ทำทางไปมา เพื่อจะได้นำของที่ทำได้ไปจำหน่ายสะดวก ตลอดถึงทำสัญญาเป็นไมตรีกับต่างประเทศ เพื่อมีทางจำหน่ายสินค้าได้กว้างขวางออกไป

พวกภิกษุเราก็อยู่ในจำพวกคนคอยกิน ท่านผู้ปกครองปล่อยให้ตั้งอยู่ไม่กำจัด เสีย ชำยังทำนุบำรุงเป็นพิเศษอีกด้วย ก็เพราะพวกเราทำประโยชน์ให้แก่บ้านเมืองอยู่ บ้าง ไม่ใช่ผู้กินเปล่าทีเดียว

ใช้เวลา ๔ ชั่วโมง ๑๕ นาที

เฉลย ประโยค ป.ธ.๘

แต่งฉันทภาษามकर

พ.ศ. ๒๕๓๔

ปฐยาวัตร

เย หิ กมมนตการี จ
 เย ปสาสนการี จ
 เทวเม โลเก ชเนตस्मी
 ยस्मी गुले पपु ओदधि
 ततो अप्पत्तरा ओदधि
 तं गुलं नजिरसुसेव
 सजे प्रुपञ्चिव
 विरुप्ति पाप्पमादेव
 दद्याय पत्तेसि
 सेय्ययापि, गुले तस्मी
 ओन्तोन्नान कमมนत-
 तेस्स वुप्पमेत्ता ज
 ऐते विससुज्जकम्मन्ता
 ओण्णम्मण्णं विहेयेयूं
 न हेत्ते सुखसंवासे
 ऐवम्पि जे पत्तेसि
 ये निक्खित्तत्तरा ओण्णे
 ओत्तिनाทานกम्मणे
 ऐते प्रुपञ्चिव
 नेव चना सुखं सेनติ
 तस्मा तत्तुज्जितप्पा व
 चत्तियप्पमुखा जेते

ธนธณฺหาติเอสิกา
 ปมุชา คณนายกา
 วิชฺชมานาภิปตฺติยา
 ปรุปชฺชีวโน ชนา
 กมฺมนตการีโน นรา
 วินาสเมติ เอกโต
 อปฺปกา, อิตฺเร พฺพ
 อทฺธนียณฺจ โหติ ตํ
 ยถา วตฺตติ ตํ गुลํ
 กุลเชฏฺโฐ กุลิสฺสโร
 ปโยคสฺมี นิโยชโก
 ภณฺฑนาทึน โน สียา
 สิญฺย สทฺตจกฺขกา
 กเรยฺยํ จาปิ ภณฺฑนํ
 สทา เต โหนฺติ ทฺวักขิตา
 สทฺตจกฺขกา จ ये
 อุปนิสฺสาย ชีวเร
 ये จ กปฺเปนฺติ ชีวิกํ
 พฺพ สิญฺย ตฺหิ ตฺหิ
 ตสฺนติ จ อภิกฺขณํ
 เต ปสาสนการีโน
 ปเทเส คณนายกา

อินทรวงศ์

ตสุมา หิ เอเต คณนายกา ชนา
 เอตเถว เอกนตปรุปชีวิเก
 นานาอุปาเยหิ กโรนติ อปรเก
 โจเรปิ พนฺธนติ หนนติ วา อธิ
 เต ปาปกมมา ปฏิพาหิตุํ นเร
 ฏฺฐสฺส นีติ อณุพลณเปนติปิ
 ฏฺฐจान สามคฺคิยพฺรหฺมณายิธ
 กิโยปถมเกนติปิ ลิปฺปสิกฺขณํ
 เย เต คิลานา อธิมตตทุกฺขิตา
 เอเตปิ สาเกนติ สทา ติกิจฺจนํ
 ฏฺฐเช ชนํ วสํ ตํ ตํ ตํ
 อาชีวโยคสฺส หิตกฺกรณํปิ
 อณฺณานิ กิจฺจานิ สทฺธานุยุชเช
 สทฺธิ วิเทเสหิ ปเทสฺวทฺถณิยา
 สมฺพนฺธเมตฺติปิ กโรนติ สาตฺถิกํ
 เอวณฺหิ เต โหนติ พหุปรการิกา

วังสัฏฺฐะ

อิเชว ภิกฺขุปี ปรุปชีวิกา
 ยโต หิ เอเต อธิ ฏฺฐจาสินํ
 ปเรสมตฺถมปิ จรณติ จานโส
 น เต ว นิสฺสายุปชีวเรกโต
 ตโต อิมสฺสคฺควสํ ปฏิจฺจิมํ
 ปเทสฺปาลิ คณนายกา อิเม
 น เต วินาเสนฺติธ อตฺถจาริโน
 รตา ตฺว กิโย ว อุปรุจฺจนติ เตติ ฯ